

Eesti keele ainekava

8. klass

Nädalas tunde üldklassil 3, õppeaastas 105

Nädalas tunde reaali- ja muusikaklassil 2, õppeaastas 70

Suuline ja kirjalik suhtlus

Õpitulemused

1. oskab valida suhtluskanalit; peab sobivalt telefonivestlusi ning asjalikku kirja- ja meilivahetust;
2. käsitleb koos partneri või rühmaga sihipäraselt eakohaseid teemasid ning lahendab probleemülesandeid, kasutades sobivalt kas suulist või kirjalikku keelevormi;
3. esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi, teeb kuuldu ja loetu põhjal järeldusi
4. võtab loetut ja kuuldut eesmärgipäraselt kokku ning vahendab nii suulises kui ka kirjalikus vormis.

Õppesisu ja –tegevus

Suhtlusolukorra ja -partneri arvestamine.

Suulise suhtlemise tavad eesti keeles: pöördumine, tervitamine, telefonivestlus. Suhtlemine rühmas, sõna saamine, kõnejärje hoidmine. Rühmatöö ajal arvamuse avaldamine ja põhjendamine.

Keeleviisakus ja -väärikus. Anonüümsuse mõju keelekasutusele.

Aktuaalse meediateksti kommenteerimine vestlusingis. Loetu kirjalik ja suuline vahendamine.

Pädevused

Sotsiaalne, väärtus-, keele- ja enesemääratluspädevus.

Lõiming teiste ainevaldkondadega

Sotsiaallained

Läbiv teema

„Teabekeskond”

Teksti vastuvõtt

Õpitulemused

1. orienteerub tekstimaailmas: tunneb peamisi tekstiliike (tarbe-, teabe- ja meediažanre), nende põhijooni;
2. loeb ja kuulab sihipäraselt, kriitiliselt ning arusaamisega nii oma huvivaldkondade kui ka õpi- ja elutarbelisi tekste;
3. teab, et teksti väljenduslaad sõltub teksti kasutusvaldkonnast, liigist ja autorist;
4. märkab kujundlikkust;
5. teab peamisi mõjutusvahendeid;
6. seostab omavahel teksti, seda toetavat tabelit, pilti ja heli;
7. kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid teksti tõlgendades, tekste seostades ning tekstile reageerides.

Õppesisu ja –tegevus

Peamised tekstiliigid (tarbe-, teabe- ja meediažanrid), nende eesmärgid ning keelekasutus. Eri liiki tekstide lugemine ja võrdlemine.

Avalik ja varjatud mõjutamine. Peamised keelelised mõjutamisvõtted. Meediaetika kesksed põhimõtted. Sõnavabaduse põhimõtte ning selle piirangud.

Veebilehed: eesmärgid ja ülesehitus. Veebist teabe otsimine ning teabeallikate ja info kriitiline hindamine. Teabe talletamine ning süstematiseerimine.

Teabetekstide (õpiku, populaarteadusliku teksti) eesmärk, teabeteksti tunnused ja ülesehitus. Uurimuse eesmärk ning ülesehitus. Sõnalise teksti seostamine pildilise teabega (foto, joonis, skeem jm). Pilttekstide ja teabegraafika lugemine ning tõlgendamine.

Pädevused

Sotsiaalne, väärtus-, keele- ja enesemääratluspädevus.

Lõiming teiste ainevaldkondadega

Sotsiaallained

Läbiv teema

„Teabekeskond”

Tekstiloomed

Õpitulemused

1. leiab tekstiloomeks vajalikku teavet raamatukogust ja internetist;
2. oskab suuliselt esineda (tervitab, võtab sõna, koostab ning peab lühikest ettekannet ja kõnet);
3. oskab eesmärgipäraselt kirjutada ning suuliselt esitada eri liiki tekste: referaati, kirjandit; kommentaare ja arvamusalvaidusi, arvustust;
4. seostab oma kirjutise ja esinemise sündmuse või toimumingu eesmärgiga ning teiste tekstidega;
5. põhjendab ning avaldab viisakalt, asja- ja olukohaselt oma arvamust ning seisukohta sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suuliselt kui ka kirjalikus vormis;
6. kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid nii tekste luues kui ka seostades.

Õppesisu ja –tegevus

Teabe edastamine, reprodutseerimine ning seostamine konkreetse teema või isikliku kogemuse piires. Alustekstide (meedia- ja teabetekstide) põhjal kirjutamine: refereerimine, arutlemine.

Kirjandi kirjutamise eeltöö: mõtete kogumine, kava koostamine, mustandi kirjutamine.

Kirjandi teema ja peamõtte ning kirjandi ülesehitus. Teksti liigendamine. Jutustava, kirjeldava ja arutleva kirjandi kirjutamine. Arutlusteema leidmine ning sõnastamine isikliku kogemuse või alustekstide põhjal. Arutluse põhiskeem: väide, põhjendus, järeldus. Teksti pealkirjastamine. Tekstilõik ning selle ülesehitus. Lõikude järjestamise põhimõtted ja võimalused. Teksti sidusus. Jutustava, kirjeldava ja arutleva tekstiosa sidumine tervikuks. Sobivate keelendite valimine kõnelemisel ja kirjutamisel suhtluseesmärkide järgi. Kirjaliku ja suulise keelekasutuse eripära. Teksti keeleline toimetamine: sõnastus- ja lausestusvigade parandamine. Keeleteadmiste rakendamine töös tekstidega. Keelekujundite kasutamine tekstiloomel: konteksti sobivad ja sobimatud kujundid.

Pädevused

Õpi-, väärtus-, keele- ja enesemääratluspädevus.

Lõiming teiste ainevaldkondadega

Toetab teiste valdkonnapädevuste saavutamist, sest keeletundides arendavad õpilased oma kirjalikku väljendusoskust, õpivad lugema ja mõistma eri liiki tekste, sh teabe- ja tarbetekste; õpivad kirjutama eri tüüpi tekste

Läbiv teema

„Väärtused ja kõlblus”

Õigekeelsus ja keelehoole

Õpitulemused

1. väärtustab eesti keelt ühena Euroopa ja maailma keeltest;

2. tuleb eesti kirjakeelega toime isiklikus ja avalikus elus;
3. järgib eesti õigekirja aluseid ja põhireegleid;
4. teab eesti keele häälikusüsteemi, sõnaliike ja -vorme ning lauseehituse peajooni;
5. teab õpitud tekstiliikide keelelisi erijooni; kasutab tekste koostades tavakohast ülesehitust ning vormistust;
6. leiab oma sõnavara rikastamiseks keeleallikatest sõnade kontekstitähendusi, kasutusviise ja mõistesuhteid;
7. teab suulise ja kirjaliku keelevormi erijooni ning eristab kirjakeelt argikeelest;

Õppesisu ja –tegevus

Lauseõpetus ja õigekiri

Lause. Lause suhtluseesmärgid.

Lauseliikmed: öeldis, alus, sihitis, määrus ja öeldistäide. Täiend. Korduvate eri- ja samaliigiliste lauseliikmete ning täiendite kirjavahemärgistamine, koondlause. Lisandi ja ütete kirjavahemärgistamine ning kasutamine lauses.

Liht- ja liitlause. Lihtlause õigekiri. Rindlause. Rindlause osalause ühendamise võimalused, rindlause kirjavahemärgistamine. Põimlause. Pea- ja kõrvallause. Põimlause õigekiri. Segaliitlause. Lauselühend. Lauselühendi õigekiri. Lauselühendi asendamine kõrvallausega. Liht- ja liitlause sõnajärg. Otsekõne, kaudkõne ning tsitaat. Otsekõnega lause muutmine kaudkõneks.

Pädevused

Õpi- ja keelepädevus.

Kirjanduse ainekava

8. klass

Nädalas tunde 2

Õppeaastas 70

Õpitulemused

1. Lugemine

- 1) on läbi lugenud vähemalt neli eakohast eri žanrisse kuuluvat väärtkirjandusteost (raamatut);
- 2) loeb kirjandusteksti ladusalt ja mõtestatult ning väärtustab lugemist;
- 3) tutvustab loetud raamatu autorit, sisu, tegelasi, probleeme ja sõnumit ning võrdleb teost mõne teise teosega.

2. Jutustamine

Jutustab kokkuvõtvalt loetud teosest, järgides teksti sisu ja kompositsiooni.

3. Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine

Teose/loo kui terviku mõistmist toetavad tegevused

- 1) vastab teksti põhjal fakti-, järeldamis- ja analüüsiküsimustele;
- 2) kasutab esitatud väidete tõestamiseks tekstinäiteid ning tsitaate;
- 3) kirjeldab teoses kujutatud tegevusaega ja -kohta, määrab teose olulisemad sündmused ning arutleb põhjuse-tagajärje seoste üle;
- 4) kirjeldab teksti põhjal tegelase välimust, iseloomu ja käitumist, analüüsib tegelaste suhteid, võrdleb ja hindab tegelasi, lähtudes humanistlikest ning demokraatlikest väärtustest;
- 5) arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, põhisündmuste, tegelaste, nende probleemide ja väärtushoiakute üle, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valides sobivaid näiteid nii tekstist kui ka oma elust;

6) leiab teksti kesksed mõtted, sõnastab loetud teose teema, probleemi ja peamõtte ning kirjutab teksti põhjal kokkuvõtte;

7) otsib teavet tundmatute sõnade kohta ning teeb endale selgeks nende tähenduse.

4. Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse, sh metakeele mõistmine

1) tunneb ära ja kasutab tekstides epiteete, metafoore, isikustamist, võrdlusi ja algriimi;

2) selgitab õpitud vanasõnade, kõnekäändude ja mõistatuste kujundlikkust ning tähendust;

3) mõtestab luuletuse tähendust iseenda elamustele, kogemustele ja väärtustele tuginedes.

4) eristab tekstinäidete põhjal rahvaluule lühivorme (kõnekäänd, vanasõna, mõistatus), rahvalaulu (regilaul ja riimiline rahvalaul) ja rahvajutu (muinasjutu, muistendi) liike ning nimetab nende tunnuseid;

5) seletab oma sõnadega eepika, lüürika, draamatika, eepose, romaani, jutustuse, novelli olemust.

5. Esitamine ja omalooming

1) esitab peast luuleteksti, jälgides esituse ladusust, selgust ning tekstitäpsust;

2) koostab ja esitab kirjandusteost tutvustava ettekande.

3) kirjutab tervikliku sisu ja ladusa sõnastusega kirjeldava (tegelase iseloomustus või miljöo kirjeldus) või jutustava (muinasjutu või muistendi) teksti, jälgides teksti sisu arusaadavust, stiili sobivust, korrektset vormistust ja õigekirja.

4) kirjutab kirjandusteose põhjal arutluselementidega kirjandi, väljendades oma seisukohti alusteksti näidete ja oma arvamuse järgi ning jälgides teksti sisu arusaadavust, stiili sobivust, korrektset vormistust ja õigekirja.

Õppesisu ja –tegevus

Kirjandustekstide valik

Loetavad ja tundides käsitletavad kirjanduse eri liike ja žanreid esindavad tekstid valitakse eesti ja väliskirjanike loomingu, arvestades 8. klassile kohaseid teemavaldkondi.

Tundides käsitletavad ja terviklikult loetavad kirjandusteosed valitakse arvestusega, et esindatud oleksid järgmised teemavaldkonnad:

Noortekultuur, kodu toetav jõud, suhted vanemate ja kasuvanematega, vägivald kodus ja koolis, sallivus, mina grupi liikmena: Sass Henno „Mina olin siin“, Jerome David Salingeri „Kuristik rukkis“, William Goldingi „Kärbeste jumal“, Diana Leesalu „Mängult on päriselt“;

Loova mõtteviisi rakendamine, mängu ja elu piirid: A. de Saint-Exupéry „Väike prints“, Friedebert Tuglase „Väike Illimar“, Paulo Coelho „Alkeemik“, Terry Pratchetti ja J.R.R. Tolkieni loomingu vm fantaasiakirjandus.

Mõtlemisvabadus ja iluelamused: Gustav Suitsu, Marie Underi, Betti Alveri luule.

Roheline mõtteviis, tasakaal looduses, kultuuride mitmekesisus: Daniel Defoe „Robinson Crusoe“, Alex Garlandi „Rand“, tänapäevased reisikirjad (eksootilised maad), õpilase enda kogemused looduses ja reisel, G. Durrell „Minu pere ja muud loomad“

Põhjalikumalt käsitletavad autorid: Jerome David Salinger, William Golding, A. de Saint-Exupéry, Paulo Coelho, J.R.R. Tolkien, Gustav Suits, Marie Under, Betti Alver. Sissevaateid elu-, tegevus- ja loominguvaldkonda.

Vähemalt üks uudisproosa teos omal valikul; üks vabalt valitud luulekogu.

Soovitavalt üks paikkonna autori proosa- või luuleteos.

Terviklikult käsitletavad teosed valib õpetaja.

Kirjanduse ja filmi suhted.

Kirjanduse põhiliigid ja põhimõisted (eepika, lüürika, draamatika, romaan, jutustus, novell).

Pädevused

Väärtus-, õpi-, sotsiaalne, kirjandus- ja enesemääratluspädevus.

Lõiming teiste ainevaldkondadega

Toetab teiste valdkonnapädevuste saavutamist, sest kirjandustundides arendavad õpilased oma suulist ja kirjalikku väljendusoskust ning suhtlusoskust, õpivad lugema ja mõistma eri liiki tekste, arendavad kirjandustekste lugedes oma sõnavara ning avardavad maailmapilti. Matemaatika õppetekstide ja tekstülesannete mõistmist soodustab kirjanduse tundides arendatav lugemisoskus.

Loodusainete õppe- ja teabetekstide mõistmine eeldab samuti head lugemisoskust ja tekstitööd.

Sotsiaalainete õpet toetab ainevaldkond mitmel moel. Ilukirjandusteoste lugemine ja analüüs toetavad maailmapildi kujunemist, ajaloosündmuste ja arengu mõistmist ning ühiskonnaelus ja inimsuhetes orienteerumist. Kirjandustekste valides ja käsitledes peetakse silmas ühiskonnaelus olulisi valdkondi: väärtused ja kõlblus; suhted kodus ja koolis; omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus. Samaaegu toetavad sotsiaallaineid õppides omandatud teadmised ajaloost, ühiskonna arengust ja toimimisest ning inimesest kirjandusteostes kajastatud ühiskonnaelu probleemide ja inimsuhete mõistmist.

Kunstiainete õpet toetab eeskätt kirjanduse kui kunstiaine õppimine. Kirjandusteose analüüs seostatuna illustatsioonide vaatlusega soodustab kunsti väljendusvahendite eripära mõistmist. Kirjandusteose käsitlemise illustreerimine vastava ajastu muusikaga soodustab arusaamist muusika emotsionaalsest mõjust ning kunstilistest väljendusvahenditest. Kirjanduse ja muusikaõpetuse ühisosa on (rahva)laul, selle tekst ja esitamine.

Läbivad teemad

„Väärtused ja kõlblus“

„Kultuuriline identiteet“

„Keskkond ja jätkusuutlik areng“

Hindamine

Hindamise eesmärk on:

- 1) toetada õpilase arengut;
- 2) anda tagasisidet õpilase õppeedukuse kohta;
- 3) innustada ja suunata õpilast sihikindlalt õppima;
- 4) suunata õpilase enesehinnangu kujunemist.

Eesmärgiseades on senisest enam rõhutatud kirjanduse kunstiliste väljendusvahendite mõistmist, õpilaste lugejaoskuste ning loovvõimete arendamist.

Välja on toodud järgmised õppevaldkonnad:

- 1) lugemine (lugemiskontroll, test, erinevad lugemisülesanded),
- 2) (üंबर)jutustamine (üंबरjutustus jms),
- 3) teksti mõistmine ja analüüs (tegelase iseloomustus, miljöo kirjeldus, arvamislugu, kokkuvõte jms),
- 4) arutluselementidega kirjand, väljendades oma seisukohti alusteksti näidete ja oma arvamuse järgi,
- 4) kujundlik mõtlemine ja keelekasutus (mõistete tundmine, kasutamine, eristamine, analüüs jms),
- 5) loovtööd (kirjeldav, jutustav ja arutlev tekst),
- 6) kirjandusteksti või muu teksti esitamine (teksti peast esitamine, ettekanne).

